

Finansdepartementet

Stockholm
2026-04-13

Vår referens
Magnus Johansson

Dnr
Fi2025/02153

Remissyttrande över bokstavsutredningen Tredjelandslieferantörers tillträde till upphandlingsförfaranden (Ds 2025:29)

Företagarna är Sveriges största medlemsorganisation för företagare och företrädare i huvudsak små och medelstora företag inom privat sektor med cirka 60 000 medlemmar. Alla branscher finns representerade och medelantalet anställda per företag är 4–5 personer.

Företagarna har beretts tillfälle att yttra sig över promemorian och anför följande.

Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag till ändringar i upphandlingslagstiftningen i syfte att anpassa regelverket till EU-domstolens praxis avseende tredjelandslieferantörers tillträde till offentlig upphandling. Förslagen innebär i huvudsak att upphandlande organisationer ges ett tydligare handlingsutrymme att avgöra om och på vilka villkor leverantörer från tredjeländer utan relevanta internationella avtal ska tillåtas delta i upphandlingar. Promemorian behandlar även hur sådana leverantörer kan begränsas eller uteslutas, samt hur hänsyn kan tas till bland annat säkerhets- och försörjningsaspekter inom ramen för upphandlingsförfarandet.

Sammanfattning

Företagarna tillstyrker i huvudsak förslagen i promemorian. Företagarna delar bedömningen att upphandlingslagstiftningen behöver anpassas för att säkerställa förenlighet med EU-rätten, inte minst mot bakgrund av EU-domstolens praxis avseende tredjelandslieferantörers ställning i offentlig upphandling. Samtidigt vill Företagarna särskilt framhålla behovet av tydlig vägledning för att säkerställa en enhetlig och förutsebar tillämpning.

Allmänna synpunkter

Företagarna värnar i grunden om öppna marknader och fri handel, vilket även bör vara en utgångspunkt i offentlig upphandling. Samtidigt delar Företagarna promemorians bedömning att rättsläget behöver anpassas mot bakgrund av EU-domstolens praxis när det gäller tredjelandslieferantörers tillträde till upphandling.

De föreslagna förändringarna innebär emellertid ett skifte i hur upphandlingssystemet är uppbyggt. Från att i stor utsträckning ha präglats av enhetliga regler om tillträde och likabehandling, ges upphandlande organisationer ett ökat utrymme att i varje enskild upphandling ta ställning till om och på vilka villkor leverantörer från tredjeländer ska tillåtas delta. Detta ökade handlingsutrymme är i grunden motiverat, men förutsätter en rättssäker, transparent och konsekvent tillämpning.

Företagarna

Besöksadress: Rådmanngatan 40 | Postadress: 106 67 Stockholm
www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00

SME-perspektivet

Företagarna vill framhålla att de föreslagna reglerna inte i första hand riktar sig mot små och medelstora företag i Sverige. De träffar primärt leverantörer från tredjeländer utan relevanta avtal, eller leverantörer med koppling till sådana länder. För de flesta svenska småföretag uppstår i stället konsekvenserna indirekt.

Den huvudsakliga risken ligger i hur reglerna tillämpas i praktiken. Ett system där upphandlande organisationer ges ett brett utrymme att själva avgöra frågor om tillträde riskerar att leda till en spretig tillämpning. Olika upphandlande organisationer kan komma att göra olika bedömningar i likartade upphandlingar, använda olika modeller eller formulera krav på skilda sätt. För små företag, som deltar i upphandlingar hos flera olika upphandlande organisationer, innebär detta en ökad komplexitet och minskad förutsebarhet.

Behovet av vägledning och enhetlig tillämpning

Företagarna vill betona behovet av ytterligare vägledning. Promemorian lämnar ett relativt stort utrymme åt upphandlande organisationer att själva utforma hur tredjelandsleverantörer ska hanteras, men ger i begränsad utsträckning konkreta anvisningar för hur denna prövning ska gå till i praktiken.

Det gäller inte minst frågor om hur leverantörers ursprung ska bedömas i komplexa leveranskedjor, hur olika regelverk förhåller sig till varandra och hur likartade situationer bör hanteras på ett enhetligt sätt. Utan tydlig vägledning finns en påtaglig risk för fragmentering i tillämpningen, vilket i sin tur kan påverka konkurrensen negativt och skapa onödiga inträdeshinder.

Företagarna anser att det finns ett stort behov av ytterligare klargöranden, särskilt avseende kopplingen till andra regelverk och den praktiska tillämpningen av de nya bestämmelserna.

Avslutande synpunkter

Företagarna välkomnar att lagstiftningen anpassas till EU-rätten, men vill samtidigt betona att det ökade handlingsutrymmet kräver tydlig vägledning.

Företagarna vill understryka att den centrala utmaningen ligger i tillämpningen. För att reformen ska fungera väl krävs tydlig vägledning samt en medvetenhet om vikten av enhetlighet och förutsebarhet.

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Magnus Johansson
Konkurrens- och upphandlingsexpert
Företagarna